

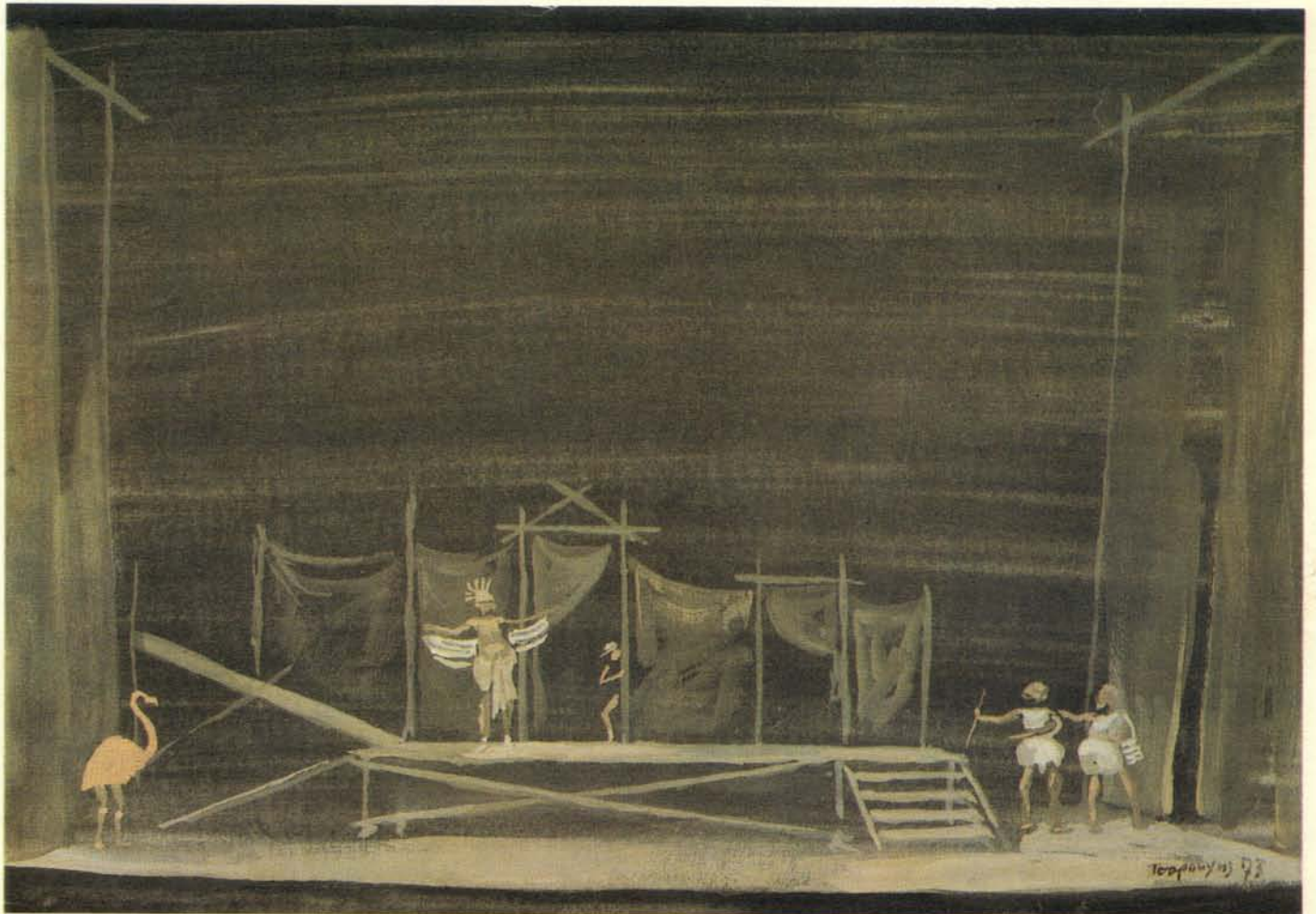

Φιλολογική

τρίμηνη
περιοδική έκδοση
ενημέρωσης και
προβληματισμού
ΠΕΦ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ

ΕΤΟΣ 13 ΤΕΥΧΟΣ 51 (ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1995)
Πολυτεχνείου 6, Αθήνα, Τ.Κ. 104 33 - Τηλ.: 5243434, 5228231/Fax

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 6-104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 52.43.434.

Αθήνα 15-5-1995
Αριθ. Πρωτ. 115

Προς
τον Καθηγητή Κύριο Μιχάλη Μεραζλή
Αγ. Γεωργίου 3, 15342 Αγ. Παρασκευή

Αξιότιμε κύριε Καθηγητά,
Φίλε κύριε Μεραζλή,

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων (ΠΕΦ) σας εκφράζει τα θερμά συγχαρητήριά του για την τιμητική απονομή του βραβείου Herder, που αποτελεί την αναγνώριση του πολύπλευρου έργου σας και της επιστημονικής προσφοράς σας τόσο στον ελληνικό όσο και στον ευρωπαϊκό πνευματικό χώρο.

Η Ένωση μας θεωρεί μεγάλη τιμή ότι διατελέσατε Πρόεδρος της σε δύο συνεχείς διετίες και το Δ.Σ. έχει πολλές ευκαιρίες να αναφέρεται στη συμβολή σας, την επιστημονική και την ανθρώπινη, κάθε φορά που έπρεπε να ληφθεί μια σοβαρή απόφαση.

Σας βεβαιώνουμε ότι συμμετέχουμε στην δικαιολογημένη χαρά και ικανοποίησή σας για την τιμητική διάκριση.

Για το Δ.Σ. της Π.Ε.Φ.

Η Πρόεδρος Ο Γεν. Γραμματέας
Αγγελική Στασινοπούλου-Σκιαδά, δ.φ. Δημήτρ. Σκιαφενίτης, φιλόλογος

Εξώφυλλο:

«Θεατρική υδατογραφία»

του Γιάννη Τσαρούχη

στο ημερολόγιο τους έτους 1975

της Αωνύμου Γενικής Εταιρίας Τσιμέντων

ΟΡΝΙΘΕΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗ:

Σκηνοθεσία Κ. Κουν,

σκηνογραφία για κλειστό θέατρο 1973

Η χρονολογία που αναγράφεται
πλάι στη διεύθυνσή σας
δηλώνει το χρόνο καταβολής
της τελευταίας συνδρομής

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ • ΦΙΑΜΣ
ΜΟΝΤΑΖ • ΕΚΤΥΠΩΣΗ • ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
ΕΛΕΝΗ ΓΚΟΛΕΜΑ

Τσαβέλα 3 - Αθήνα, Τηλ.: 38.13.349

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛ.
• Μνήμη Γεωργίου Σαββίδη.....	3
• ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ	
• Κατέρινα Σινδοίνου, Ο Τηλέμαχος στην Οδύσσεια: Πορεία προς ενημέρωση.....	4
• Α. Φοτιάδου, «Η Ελληνική γλώσσα μέσα από αρχαία, βυζαντινά και λόγια κείμενα»: Θα φέρει τη βελτίωση; ...	11
• Μάτος Αναστάσιος, Η τεχνική της «αφηγηματικής» τέχνης του επί ασπάλθων του Γ. Σεφέρη. Τα «ιστορικά» συγκείμενα.....	15
• Κώστας Αγγελάκος, Η εξέταση των Νέων Ελληνικών (και της Έκθεσης) στην Κύπρο.....	17
• Β. Κ. Αναστασιάδης, Οι κακοποιήσεις της δημοτικής μας γλώσσας και μερικοί κανόνες για την ορθή χρήση της ...	20
• Απόστολος Ζορμπάς, Μνήμη Γιάννη Βλαχογιάννη (1867-1945).....	25
• Ανθούλα Δανιήλ, Κώστας Βάρναλης.....	26
• Παναγιώτης Ξηντάρας, ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ: Ο άγνωστός μου δάσκαλος. Ο τεχνουργός του χρονογραφηματος.....	28
• Γιώργος Κόκκινος, Η μορφολογία του ρατσισμού και του κοινωνικού δαρβινισμού σε ενιαία πολιτική ιδεολογία.....	30
• Αγγελουρανία Κώστογλου, Η διδακτική της ιστορίας, μια πρόταση σχέδιο μαθήματος από τη Γ' Λυκείου (ύλη Δέσμης).....	36
• Θ. Μπουραζόπουλος, Η αισθητική θεωρία του Θ. Αντόρνο.....	44
• Παναγιώτης Τσακρής, Στρονκτουραλισμός: Θεωρία και διδακτική πράξη.....	47
• Φάνης Κωστόπουλος, Πλάτων - Αριστοτέλης και Μαθητές στη «Σχολή των Αθηνών» του Ραφαήλ.....	51
• ΑΠΟΨΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ Φ. Βώρος, Δανάη Στρατηγοπούλου, Βασίλης Ασημομήτης....	54
• ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ Ανθούλα Δανιήλ, Πολυτίμη Τζορτζοπούλου, Γιώργος Μύαρης, Μαρία Κοτρώτσου, Νίκος Δέτσης ..	60
• ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ.....	67
• ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ Σ.Φ.....	69
• ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ.....	70

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

περιοδική έκδοση
ενημέρωσης και προβληματισμού
της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων
(Π.Ε.Φ.)

Πολυτεχνείου 6 - Τ.Κ. 104/33

Υπεύθυνη σύμφωνα με το νόμο
Αγγελική Στασινοπούλου - Σκιαδά

πρόεδρος της Π.Ε.Φ.

Αιγαίου Πελάγους 27 - 153 42 Αγ. Παρασκευή.

Τηλ. 63.95.262

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ:

800 ΔΡΧ.

Συνδρομή Εσωτερικού: 3.000 Δρ.

Συνδρομή Εξωτερικού: 5.000 Δρ.

Σύλλογοι, Σχολεία κτλ.: 4.000 Δρ.

ISSN 1105-2732

Ανακεφαλαιώνοντας, σε δυο σημεία πρέπει να ξανασταθούμε από την πληθώρα αναφορών του Adorno στα αισθητικά θέματα:

Το πρώτο είναι η μεταφυσική της τέχνης. Το έργο τέχνης είναι αινιγματικό, αλλά λογικό, γιατί εμπεριέχει αλήθεια. Είναι ένας τρόπος αποκάλυψης του νοήματος (Heidegger: «Ins Werk - Setzende Wahrheit»). Η «Αισθητική» ερμηνεύει και αναλύει την τέχνη και λέει αυτό που μόνο η τέχνη μπορεί να πει, αλλά δε λέει.²²

Το δεύτερο θέμα είναι η λειτουργικότητα της τέχνης. Υπάρχει ανάγκη μιας τέχνης χειραφετημένης, αυτόνομης, απαλλαγμένης από ηθικές και ωφελμιστικές προσμίξεις, που να είναι «τοποτηρητής» μιας καλύτερης πράξης, να δίνει ένα νόημα λεπτότητας, αναγκαιότητας και συμφιλίωσης και που να μην παραγνωρίζει τον πόνο του ανθρώπου και της φύσης».

Ο Theodor Adorno πρέπει να είχε ως μότο τον αφορισμό του Fr. Schlegel: «Σ' αυτό που λένε φιλοσοφία της τέχνης συχνά λείπει η φιλοσοφία ή η τέχνη». Γιατί ο Adorno μένει στην τέχνη, ενώ εμβαθύνει παράλληλα το θεωρητικό στοχασμό στο επίπεδο των μεγάλων διαλεκτικών.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ο Adorno δέχεται τον Κάφκα ως ρεαλιστή, γιατί αυτός παρουσιάζει την υπάρχουσα τάξη ως αταξία, πρβλ. τον «αρνητικό ήρωα» του B. Brecht.

2. Theodor Adorno: «Ästhetische Theorie», Frankfurt am Main

1993¹³ σελ. 9.

3. Ερνστ Φίσερ: «Η αναγκαιότητα της τέχνης», σελ. 269, Αθήνα 1976, εκδ. Θεμέλιο.

4. Th. Adorno «Negative Dialektik», Frankfurt (M) 1966 σελ. 355, 359.

5. «Ästhetische Theorie. Paralipomena», σελ. 475.

6. Βλ. ό.π., σημ. 5, σελ. 21.

7. Βλ. ό.π. σημ. 5, σελ. 17.

8. Θ. Γεωργίου. «Σε τι χρησιμεύει η Αισθητική;», σελ. 63, Αθήνα 1989.

9. Ästhetische Theorie, σελ. 19.

10. Ό.π., σημ. 2, σελ. 193.

11. « « σελ. 249.

12. « « σελ. 193.

13. « « σελ. 392.

14. Rüdiger Bubner. Στη συλλογή δοκιμών: «Materialien zur ästhetischen Theorie Th. W. Adornos. Konstruktion der Moderne Herg B. Lindner / W. M. Lüdke». Frankfurt am Main 1979 σελ. 115.

15. Walter Benjamin. «Δοκίμια για την Τέχνη». Αθήνα 1978. εκδ. Κάλβος.

16. Max Horkheimer - Theodor Adorno: «Dialektik der Aufklärung», New York 1944, ελλ. μεταφ. εκδ. Ύψιλον Αθήνα 1986. σελ. 143.

17. Βλ. πιο πάνω, σελ. 145.

18. Βλ. πιο πάνω, σελ. 147/8.

19. Arnold Hauser «Soziologie der Kunst». München 1983, σελ. 547, ελλ. μετφ. Τάκη Κονδύλη: «Κοινωνική ιστορία της τέχνης», εκδ. Κάλβος, τομ. Α' - Δ' Αθήνα 1969.

20. A. Hauser, βλ. π. σελ. 550.

21. Th. Adorno «Ästhetische Theorie», σελ. 86.

22. Βλ. ό.π., σημ. 21, σελ. 113 βλ. και «Historisches Wörterbuch der Philosophie» Bd 4 Basel 1976 σελ. 1416/17.

23. «Lexikon der Philosophischen Werke». Kröner Verlag Stuttgart 1988, σελ. 8.

Το οδοιπορικό μιας έρευνας

της Χρυσάνθης Κουμπάρου-Χανιώτη

Η Π. Ε.Φ. εδώ και αρκετά χρόνια έχει συγκροτήσει Ομάδες Εργασίας για τη μελέτη επιστημονικών και εκπαιδευτικών θεμάτων. Προϊόν των επιστημονικών αυτών επιτροπών είναι πολλά από τα σεμινάρια που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί.

Η Ομάδα για τη μελέτη της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, με συντονιστή τον κ. Δ. Σκλαβενίτη, γραμματέα της Π.Ε.Φ., άρχισε τις εργασίες της το 1993. Το θέμα που η παραπάνω ομάδα εργασίας επέλεξε να διερευνήσει, είναι η λειτουργικότητα των κειμένων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στα δημόσια και ιδιωτικά Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας μας. Σκοπός της έρευνας είναι η πιθανή βελτίωση των Α.Π. που αφορούν στο μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας.

Τα στοιχεία που αναφέρονται στην έρευνα και ζητήθηκαν από τα σχολεία για το σχολικό έτος 1991-92, σχετίζονται με τον αριθμό των κειμένων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας που διδάχτηκαν και τις ώρες που διατέθηκαν για τη διδασκαλία τους, με τη βαθμίδα, τον τύπο και την περιοχή του σχολείου, τον αριθμό και το φύλο των μαθητών καθώς και με το χρόνο εκπαιδευτικής υπηρεσίας και το φύλο των διδασκόντων.

Η Ομάδα εργασίας φρόντισε για την άρτια διενέργεια της έρευνας και την έγκυρη συγκέντρωση των στοιχείων. Η συνεργασία της Π.Ε.Φ. με τους προϊσταμένους όλων των Διευθύνσεων Δ.Ε., τους διευθυντές των σχολείων και τους συνδέλφους ήταν άριστη. Η τελική συγκέντρωση των στοιχείων ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 1994. Η ανταπόκριση των συναδέλφων στην έρευνα της Π.Ε.Φ. ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Το εύρος του δείγματος είναι εντυπωσιακό:

Γι' αυτό η Ομάδα εργασίας απάσισε να καταχωρήσει τα δεδομένα σε Η/Υ ώστε να είναι δυνατή στη συνέχεια ή επεξεργασία και η μελέτη τους.

Η συνδρομή της Μαθηματικής Εταιρείας σ' αυτή τη φάση υπήρξε πολύτιμη. Συνεργάστηκε πρόθυμα με την Π.Ε.Φ και συνέταξε το κατάλληλο πρόγραμμα για την έρευνα. Η διαδικασία καταχώρησης των δεδομένων ολοκληρώθηκε το Φεβρουάριο του 1995. Το υλικό αυτό παραδόθηκε στη Μαθηματική Εταιρεία για επεξεργασία και τον Ιούλιο θα δοθεί στην Ομάδα εργασίας ώστε να αρχίσει η μελέτη του.

Η έρευνα χρησιμοποίησε ένα δείγμα αντιπροσωπευτικό και επεξεργασμένο σε κάθε στάδιο με έγκυρο τρόπο. Έτσι η Π.Ε.Φ. θα μπορέσει να καταλήξει σε ασφαλή συμπεράσματα.